

ULUSAL MESLEK STANDARDI

**ODUN DIŞI ÜRÜN TOPLAYICISI
(YERDEN)
SEVİYE 2**

REFERANS KODU / 16UMS0552-2

RESMİ GAZETE TARİH-SAYI / 25.10.2016 - 29868 (Mükerrer)

Meslek:	ODUN DIŞI ÜRÜN TOPLAYICISI (YERDEN)
Seviye:	2^I
Referans Kodu:	16UMS0552-2
Standardı Hazırlayan Kuruluş(lar):	Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (OR-KOOP)
Standardı Doğrulayan Sektör Komitesi:	MYK Ağaç İşleri, Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri Sektör Komitesi
MYK Yönetim Kurulu Onay Tarih/ Sayı:	21.09.2016 Tarih ve 2016-70 Sayılı Karar
Resmî Gazete Tarih/Sayı:	25.10.2016 - 29868 (Mükerrer)
Revizyon No:	00

¹ Mesleğin yeterlilik seviyesi, sekizli (8) seviye matrisinde seviye (2) olarak belirlenmiştir.

TERİMLER, SİMGELER VE KISALTMALAR

ÇALIŞMA ALANI: Şartnamede sınırları belirlenmiş odun dışı ürün toplanacak alanı,

DOĞAL YAŞAMI TEHDİT EDEN RİSKLER: Ekosistemde, tehlike (doğal, teknolojik veya insan kökenli olan ve fiziksel, ekonomik, sosyal kayıplara yol açabilecek tüm olayların) olasılığına göre kaybedilecek değerlerin ölçüsünü veya bir olayın doğurabileceği olumsuz sonuçların toplamını,

EKOSİSTEM: Belirli bir bölgede yaşayan ve birbirleriyle sürekli etkileşim içinde bulunan canlılar ile cansız varlıklardan oluşan doğal yapıyı,

GEÇİCİ BİRİKTİRME ALANI: Toplanan odun dışı orman ürünlerinin ölçülmek ve/veya satış yerlerine taşınmak üzere biriktirildiği yeri,

İSG: İş Sağlığı ve Güvenliği'ni,

ISCO: Uluslararası Meslek Standartları Sınıflandırması'nı,

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM (KKD): Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan, bu amaca uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazları,

MANTAR: Kendi besinlerini üretemeyip dış ortamdan hazır olarak alan, yeraltında yumru şeklinde; yerüstünde emeçleri bir gövde ve onun üstünde şapka biçiminde gelişmiş basit canlıları,

ODUN DIŞI ÜRÜN (YERDEN): Orman alanlarında yetişen ve/veya yetiştirilen insanların ve diğer canlıların kendi ihtiyaçlarını karşılamak veya ticaretiyle gelir sağlamak amacıyla yararlandıkları, yerdeki ve toprak altındaki bitkilerin yaprakları, soğanları, yumruları kökleri ve diğer benzeri bitkisel ürünler ile kabuk, yonga, mantarlar ve mineral kökenli ürünleri,

OTSU BİTKİ: Gövdesi sert olmayan bir yıllık veya daha fazla olabilen basit yapılı bitkileri,

RİSK DEĞERLENDİRMESİ: İş yerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gereken çalışmaları,

RİSK: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelmesini,

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: Odun dışı ürünün doğadaki devamlılığının sağlanmasını,

SÜRGÜN: Bitkinin, gövde ve dal uç bölümlerini oluşturan, üzerinde mevsimine göre yaprak, çiçek ve meyve bulunduran son yıla ve/veya yıllara ait genç kısımlarını,

ŞARTNAME: Yapılacak işlerin genel, özel, teknik ve idari esas ve usullerini gösteren belge veya belgeleri,

TEHLİKE: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,

TOHUM: Bitkilerin çoğalmasında rol oynayan üreme ve yayılma organını,

TOPLAMA TEKNİĞİ: Odun dışı ürünün bulunduğu yerden kullanım amacına uygun, çevreye zarar vermeden, ekonomik değerini kaybetmeden ve sürdürülebilirliğini koruyarak alınmasını,

TÜR: Ortak özellikler taşıyan ve kendi aralarında döllenerek üreyebilen akraba canlıları içeren biyolojik grubu,

ÜRÜNÜN EKONOMİK DEĞERİ: Odun dışı ürüne piyasadaki arz ve talebe bağlı kalınarak verilen pazar değerini,

YERDEN ÜRÜN TOPLAMA: Toprak altı ve üstündeki mantar ve otsu bitkilerin faydalanılabilen toprak altı ve toprak üstü kısımlarının toplanmasını

ifade eder.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	6
2. MESLEK TANITIMI	7
2.1. Meslek Tanımı	7
2.2. Mesleğin Uluslararası Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri	7
2.3. Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile ilgili Düzenlemeler	7
2.4. Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat	7
2.5. Çalışma Ortamı ve Koşulları	7
2.6. Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler	8
3. MESLEK PROFİLİ	9
3.1. Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri	9
3.2. Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman	15
3.3. Bilgi ve Beceriler	15
3.4. Tutum ve Davranışlar	16
4. ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME	17

1. GİRİŞ

Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden) Seviye 2, Ulusal Meslek Standardı, 5544 sayılı Meslekî Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu ile anılan Kanun uyarınca çıkartılan 19/10/2015 tarihli ve 29507 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ulusal Meslek Standartlarının ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik ve 27/11/2007 tarihli ve 26713 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre MYK’nın görevlendirdiği Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (OR-KOOP) tarafından hazırlanmış, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş ve MYK Ağaç İşleri, Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

2. MESLEK TANITIMI

2.1. Meslek Tanımı

Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden) (Seviye 2); iş sağlığı ve güvenliği ile çevre korumaya yönelik önlemleri uygulayarak, kalite gereklilikleri çerçevesinde; kendisine verilen talimatlar doğrultusunda yerden ürün toplayan ve mesleki gelişim faaliyetlerine katılan nitelikli kişidir.

2.2. Mesleğin Uluslararası Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri

ISCO 08: 6340 (Kendi geçimine yönelik balıkçılar, avcılar, tuzakçılar ve toplayıcılar)

2.3. Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile ilgili Düzenlemeler

2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili alt mevzuatı.

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ve ilgili alt mevzuatı.

4857 sayılı İş Kanunu ve ilgili alt mevzuatı.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve ilgili alt mevzuatı.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve ilgili alt mevzuatı.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili alt mevzuatı.

6831 sayılı Orman Kanunu ve ilgili alt mevzuatı.

Ayrıca, iş sağlığı ve güvenliği ve çevre ile ilgili yürürlükte olan diğer mevzuat, kanun, tüzük ve yönetmeliklere uyulması ve konu ile ilgili risk analizi yapılması esastır.

2.4. Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat

302 sayılı Odun Dışı Orman Ürünlerinin Envanter ve Planlanması ile Üretim ve Satış esasları OGM tebliği.

Ayrıca, meslek ile ilgili yürürlükte olan kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuata uyulması esastır.

2.5. Çalışma Ortamı ve Koşulları

Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden) (Seviye 2) mesleğini icra edenlerin çalışma alanı orman alanlarıdır. Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden) (Seviye 2); çamur, toz, koku, yüksek sıcaklık, aşırı soğuk, kaygan zemin ve yağmur, kar, dolu ve benzeri durumların olabildiği ortamlarda çalışır. Mesleğin icrası esnasında iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmasını gerektiren kaza ve yaralanma riskleri bulunmaktadır. Mesleğe yönelik olarak ortaya çıkabilecek risklerle kaynağında mücadele edilir ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyularak bu riskler bertaraf edilebilir. Risklerin tamamen ortadan kaldırılamadığı durumlarda uygun kişisel koruyucu donanım kullanarak çalışır.

2.6. Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler

Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden) (Seviye 2); 6331 sayılı İSG Kanunu'nun 15 inci maddesi gereğince sağlık gözetimine tabi tutulur.

3. MESLEK PROFİLİ

3.1. Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
A	İSG ve çevre koruma önlemlerini uygulamak (devamı var)	A.1	İş süreçlerinde oluşacak risk ve tehlikelere karşı önlem almak	A.1.1	Çalışma esnasında oluşabilecek tehlike ve riskleri belirler.
				A.1.2	İşin ve arazinin özelliğine göre tehlike ve risklere karşı varsa uyarı işaret ve levhalarına uygun davranır.
				A.1.3	Çalışma esnasında oluşabilecek tehlike ve risklere karşı uygun KKD'lerini giyer.
		A.2	İş süreçlerinde İSG önlemlerini uygulamak	A.2.1	Çalışma alanında karşılaştığı acil durumlarda acil durum prosedürlerine uygun davranır.
				A.2.2	Kendisi ve birlikte çalıştığı kişilerin güvenliği için İSG kurallarına uygun davranır.
				A.2.3	Olası yangınların büyümesini engellemek için düşük yoğunluklu alevlere uygun ekipmanı kullanarak müdahale eder.
				A.2.4	Alet ve ekipmanı emniyet kurallarına uygun şekilde kullanır.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
A	İSG ve çevre koruma önlemlerini uygulamak	A.3	İş süreçlerinde çevre koruma önlemlerini uygulamak	A.3.1	Çalışma alanında doğal yaşama zarar verebilecek riskleri belirler.
				A.3.2	İş ve barınma alanındaki kendi atıklarını çöp depolama alanlarında biriktirir.
				A.3.3	Ağaçların ve fidanlar ile nesli tehdit ve tehlike altında olan türlerin, yaban hayvanlarının korunması, dere yataklarının ve su kaynaklarının korunması ve benzeri ekosistemi korumaya yönelik alınan önlemlere uyar.
				A.3.4	Yangın riski yüksek orman ve depolama sahalarında, belirlenen kurallara uygun çalışır.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
B	İş organizasyonu yapmak	B.1	İş süreçlerini yürütmek	B.1.1	Toplama yapacağı odun dışı ürünlerin yer ve tür/türlerine ilişkin ilgili kişi/kurumdan izin almak için talepte bulunur.
				B.1.2	İlgili birimden süre, yer, miktar ve toplama tekniğini içeren çalışma koşullarına ilişkin şartnameyi imzalayarak ürün toplama izin belgesi ile birlikte çalışma alanını teslim alır.
				B.1.3	Toplayacağı ürüne ait ödemeyi mevzuatına uygun şekilde ilgili kurum/kuruluşa yapar.
				B.1.4	Şartnamede belirtilen koşullar dışında olağanüstü durumlar oluştuğunda ilgililere bilgi verir.
				B.1.5	İş bitiminde ilgililere çalışma alanını teslim eder.
		B.2	Ön hazırlıkları yapmak	B.2.1	Ürünün toplama tekniğine uygun kullanacağı ekipman ve araç-gereçleri temin eder.
				B.2.2	Çalışma alanında gerekli olabilecek ilkyardım malzemelerini hazır bulundurur.
		B.3	İşin kalite işlemlerini uygulamak	B.3.1	İşi ile ilgili şartname ve talimatlara göre kalite gerekliliklerini uygular.
				B.3.2	Çalışma esnasındaki uygulamaların iyileştirilmesine yönelik öneriler geliştirir.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
C	Yerden ürün toplamak (devamı var)	C.1	Ürün toplamaya hazırlık yapmak	C.1.1	Çalışacağı alanı ilgili yetkiliden teslim alır.
				C.1.2	Toplayacağı ürünün toplama tekniğine, kullanım amacına ve kalite gerekliliklerine uygun gün içerisinde alana çıkacağı zamanı belirler.
				C.1.3	Ürünün tür özelliğine ve toplama tekniğine uygun araç ve ekipmanı kullanıma hazır hale getirir.
		C.2	Otsu ve diğer bitkileri toplamak	C.2.1	Toplayacağı ürünü sahadaki diğer ürünlerden ayırt ederek saha içerisinde bulunduğu yeri/yerleri belirler.
				C.2.2	Ürünün saha içerisindeki dağılımına göre ürün değerini kaybetmeme ve taşıma kolaylığını göz önünde bulundurarak geçici biriktirme alanını belirler.
				C.2.3	Geçici biriktirme alanında, türün ekonomik değerini kaybetmemesi ve sağlık kurallarına uygun muhafaza edilmesine yönelik koşulları sağlar.
				C.2.4	Ürünün sürdürülebilirliğini sağlayacak ve ekonomik değerini kaybetmeyecek şekilde şartnamede belirtilen yer, süre, miktar ve tekniğe uygun olarak ürünü toplar.
				C.2.5	Topladığı ürünleri ekonomik değerini kaybetmeyecek şekilde geçici biriktirme alanına getirir.
		C.3	Mantar toplamak	C.3.1	Toplayacağı mantar türünü diğerlerinden ayırt ederek saha içerisinde bulunduğu yeri/yerleri belirler.
				C.3.2	Mantarın sürdürülebilirliğini sağlayacak ve ekonomik değerini kaybetmeyecek şekilde şartnamede belirtilen yer, süre, miktar ve tekniğe uygun olarak ürünü toplar.
				C.3.3	Topladığı mantarları ekonomik değerini kaybetmeyecek şekilde hava almasını sağlayacak uygun ekipman içerisinde taşır.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
C	Yerden ürün toplamak	C.4	Toplama sonrası işlemleri yürütmek	C.4.1	Ürünü alandan çıkarmak için nakliye, sevk pusulası ve benzeri belge ile taşıma izni alır.
				C.4.2	Ürünü ekonomik değerini kaybetmeden işleneceği yere/satış deposuna teslim eder.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
D	Mesleki gelişim faaliyetlerine katılmak	D.1	Mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek	D.1.1	Odun dışı ürün toplama ile ilgili tebliğ, kural ve talimatlardaki güncellemeleri takip eder.
				D.1.2	Toplanacak ürüne ilişkin ilgili kuruluş tarafından düzenlenen uygulamalara/eğitime katılır.
		D.2	İş başı eğitim vermek	D.2.1	Yeni işe başlayanlara, işi anlatarak ve göstererek yetişmelerine yardım eder.
				D.2.2	İşe yeni başlayanları iş başında gözlemleyerek uygulamadaki eksikliklerini belirler.

3.2. Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman

1. Bağ bıçağı
2. Bağ makası
3. Bel
4. Bıçak
5. Bıçkı
6. Çuval
7. Delikli sepet, file ve benzeri
8. El arabası
9. El küreği
10. İlk yardım çantası
11. İp
12. Kişisel koruyucu donanım (çizme, eldiven, koruyucu elbise, şapka ve benzeri)
13. Kürek
14. Orak
15. Sergi
16. Tahra
17. Temizleme fırçası
18. Teskere
19. Trüf kazma aleti

3.3. Bilgi ve Beceriler

1. Acil durum bilgisi
2. Basit ilk yardım bilgisi
3. Çevre koruma uygulamaları bilgisi
4. El-göz koordinasyonu becerisi
5. İş sağlığı ve güvenliği bilgisi
6. Mantar türleri ve toplama tekniklerine ilişkin bilgi ve becerisi
7. Mesleki işaret bilgisi
8. Mesleki temel kalite bilgisi
9. Mesleki terimler bilgisi
10. Odun dışı ürün toplamada kullanılan aletleri kullanma ve bakım bilgi ve becerisi
11. Orman işletmeleri ve kooperatifleri çalışma prosedürleri bilgisi
12. Orman yangınlarına temel müdahale bilgi ve becerisi
13. Ormanda iz, tehlike tanıma ve hayatı idame ettirme bilgi ve becerisi
14. Otsu bitki türleri ve toplama tekniklerine ilişkin bilgi ve becerisi
15. Temel çalışma mevzuatı bilgisi
16. Yaprak, meyve, tohum ve çiçek tanıma bilgisi

3.4. Tutum ve Davranışlar

1. Araç, gereç, alet ve ekipmanı güvenli ve özenli kullanmak
2. Çalışma alanında ormana zarar vermemeye özen göstererek çalışmak
3. Çevre ve orman korumada duyarlı ve özenli olmak
4. Ekip içinde uyumlu çalışmak
5. İş sonunda, organik olmayan atıkları, orman sahalarında kalmamasını alışkanlık haline getirmek
6. İş süreçlerinde alandaki diğer çalışanların güvenlik ve emniyetine önem vermek
7. İş süreçlerinde kişisel güvenlik, sağlık, temizlik ve emniyetine önem vermek
8. İşe uygun KKD kullanmayı alışkanlık haline getirmek
9. Zamanı verimli kullanmak

4. ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME

Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden) (Seviye 2) meslek standardını esas alan ulusal yeterliliklere göre belgelendirme amacıyla yapılacak ölçme ve değerlendirme, gerekli şartların sağlandığı ölçme ve değerlendirme merkezlerinde yazılı ve/veya sözlü teorik ve uygulamalı olarak gerçekleştirilecektir.

Ölçme ve değerlendirme yöntemi ile uygulama esasları bu meslek standardına göre hazırlanacak ulusal yeterliliklerde detaylandırılır. Ölçme ve değerlendirme ile belgelendirmeye ilişkin işlemler 15/10/2015 tarihli ve 29503 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu, Sınav, Ölçme, Değerlendirme ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde yürütülür.

Not: Bu kısım Resmi Gazete’de yayımlanmayacaktır. Sadece MYK web sitesinde yer alacaktır.

Ek: Meslek Standardı Hazırlama Sürecinde Görev Alanlar

1. Meslek Standardı Hazırlayan Kuruluşun Meslek Standardı Ekibi

Cafer YÜKSEL, Genel Başkan, Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (OR-KOOP), Ankara

Erdem KAPLAN, Genel Müdür, Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (OR-KOOP), Ankara

Sabri ÖZĞÜN, Genel Başkan Yardımcısı, Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (OR-KOOP), Ankara

İdris ŞENEL, Genel Başkan Yardımcısı, Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (OR-KOOP), Ankara

M. Selcen AVCI, Danışman, DACUM Moderatörü, EDUSER, Ankara

Büşra Canan EREN, Danışman, Raportör, EDUSER, Ankara

2. Teknik Çalışma Grubu Üyeleri

Erdem KAPLAN, OR-KOOP Merkez Birlik Genel Müdürü

Harun BOZ, Mersin Orman Bölge Müdürlüğü, İşletme Müdürlüğü, İşletme Şefi

Yüksel YANMADIK, Muğla Orman Bölge Müdürlüğü, Orman Dışı Ürün ve Hizmetler Şube Müdürü

Hüseyin HİLESİZ, İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü, Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Şube Müdürü

Sabri YALÇIN, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü, Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Şube Müdürü

Mustafa ÖZTÜRK, Odun Dışı Ürün Toplayıcısı ve Tedarikçisi

Ahmet GÖZLÜKAYA, Odun Dışı Ürün Tedarikçisi

Özgür BALCI, Orman Genel Müdürlüğü, Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Daire Başkanlığı Şube Müdürü

M.Ünal ÖZDOĞRU, OR-KOOP Ormancılık İşleri Koordinatörü

Eyyüp ONAT, OR-KOOP Teknik Uzman

Alibaba EĞRİTAĞ, OR-KOOP Müfettiş

Hikmet YILMAZ, OR-KOOP Antalya Birlik Başkanı

Ünal ÖRNEK, OR-KOOP OR-KOOP Eğitim, Araştırma ve Dış İlişkiler Koordinatör

Egemen ÇAKIR, OR-KOOP MYB Müdürü

Ahmet ÇETİNER, OR-KOOP Genel Başkan Yardımcısı, Muğla Birlik Başkanı